

bridge 1958). Værkets uhyre omfang — det optager i alt ca. 26.000 titler — er i sig selv et vidnesbyrd om islamforskningens frodighed; om man vil, kan man mere sig med at regne ud, at der i det halve århundrede, værket dækker, må være fremkommet gennemsnitligt ca. 520 artikler årligt, i de senere år snarere betydeligt mere. Det er indlysende, at der bag publikationen ligger et uhyre indsamlingsarbejde, der er gennemført omhyggeligt og ganske kyndigt; det er næppe meget, der er undsluppet Mr. Pearsons opmærksomhed¹, og bogens berettigelse ligger først og fremmest netop i dens udførlighed.

På den anden side stiller en sådan bibliografi langt større krav på et rationelt arrangement end arbejder af denne art normalt vil gøre; den, der benytter bogen, vil forvente at kunne få et nogenlunde samlet og udtømmende overblik over behandlingen af det emne, han beskæftiger sig med, et enkelt eller et par steder i bogen. De specielle systematiske krav skyldes ganske simpelt at det islamiske samfund fra første færd har kædet stat og religion sammen til en uopløselig enhed; religionen er og har altid været en fundamental bestanddel af det islamiske samfunds sociale og politiske struktur. Denne omstændighed komplicerer eller umuliggør på forhånd en systematisering af materialet, og Mr. Pearson har — skønt opmærksom på vanskeligheden — ikke undgået inkonsekvenser, undertiden endda ret alvorlige. Han har forsøgt at råde bod på manglerne ved en sjældent udførlig indholdsfortegnelse og ved — desværre ret summariske — krydshenvisninger. Det er muligt, at et indeks over arabiske personnavne og en eller anden form for sagindeks kunde have afbødet nogle af manglerne; det alfabetiske forfatterindeks, der afslutter bogen, giver i hvert fald ingen hjælp. Som helhed giver denne bibliografi dog et ganske fyldestgørende arbejdsredskab, men dets benyttelse kræver omhu og tålmod.

E. Ladewig Petersen.

Dannelsen af det latinske kejserrige i Byzans i 1204 banede vejen for de seldjukiske tyrkers varige erobring af Lilleasien med sultanatet i Konya som centrum. Dette såkaldte Rûm-sultanat² nød som udløber af seldjuk-sultanatet i Bagdad høj anseelse og spillede også en vis rolle i den senere korstogstids politik, selvom det aldrig blev nogen betydelig magtfaktor af samme størrelses-

¹ Det er hensigten, at denne bibliografi skal følges op af regelmæssige fortsættelser hvert femte år.

² Rûm er arabernes normale betegnelse for Byzans, naturligvis afledt af »Rom«.

orden som den omtrent samtidige Mamlūk-stat i Ægypten; dets varigste betydning ligger utvivlsomt i, at Lilleasiens definitive islamisering finder sted under dets auspicer.

Som helhed er vi særdeles slet underrettet om Rūm-sultanatets og Lilleasiens historie i denne periode, 13. årh. Til de fyldigste kilder hører hofhistorieskriveren ibn Bibī's såkaldte seldjuk-kronike, der dækker perioden 1192--1280, Rūm-sultanatets glansperiode. Denne tekst har længe været kendt af islamforskningen forsåvidt som den blev publiceret i 1902 efter en noget afkortet afskrift af den hollandske orientalist *M. Th. Houtsma* i hans *Recueil de textes relatifs à l'histoire des Seldjoucides*. På den anden side kommer man ikke bort fra, at denne kronikes betydning som kilde for korstogenes historie længe har gjort en oversættelse ønskelig. Efter lange og utvivlsomt møjsommelige forarbejder — hvorunder også indsamlingen og bearbejdelsen af et langt større håndskriftmateriale end Houtsma rådede over — foreligger en sådan nu, udført af den østrigske orientalist *Herbert W. Duda* — *Die Seldschukengeschichte des ibn Bibi* (København, 1959). Som arbejdsgrundlag for fremtidens forskning er denne udgave mønstergyldig og antagelig definitiv. Indledningen meddeler de få data, vi har om ibn Bibī og redegør omhyggeligt for tekstoverleveringen. Oversættelsen forekommer mig beundringsværdig; det har næppe været nogen misundelsesværdig opgave at omsætte ibn Bibī's monumentale svulstighed, der allerede stødte samtiden, til forståeligt sprog¹. Dudas oversættelse ledsages af et betydningsfuldt noteapparat, der foruden tekstkorrektiver indeholder omfattende realkommentarer — resultaterne af de topografiske og historiske detailundersøgelser, oversættelsesarbejdet har foranlediget Duda til.

Værdien af ibn Bibī's historieskrivning ligger først og fremmest i dens farvestrålende skildring af Rūm-sultanatets andel i 13. årh.s politik og det indblik i Konya-hoffets indholdsløse, omend intrige-fyldte tilværelse, den giver os. Hvor stor kronikens troværdighed er, vil det derimod endnu være vanskeligt at afgøre; at ibn Bibī for sidste halvdel af det tidsrum, han skildrer, er samtidig, garanterer os jo hverken pålidelighed, eller at han bygger på egne eller andre samtidiges erfaringer. Forventer man derimod efterretninger om Lilleasiens islamisering i ibn Bibī's kronike, vil man blive skuffet. I denne henseende giver hans arbejde — som det vel var at forudse — højst nogle bemærkninger en passant, men ingen virkelig vejledning.

E. Ladewig Petersen.

¹ Duda har af denne grund foretrukket den afkortede tekst, som også Houtsma benyttede, og som allerede har skåret de værste uhyrligheder fra.